

Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2020 - 2024 **z perspektívy cestovného ruchu**

Nasmerovanie politiky cestovného ruchu v aktuálnom programovom období určujú ciele Stratégie rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030 s dôrazom na „udržateľné využívanie potenciálu krajiny, zvyšovanie ekonomického rastu regiónov a zlepšenie rozpoznateľnosti Slovenska ako atraktívnej a autentickej dovolenkovej destinácie“.

Zmiernenie negatívnych dosahov pandémie COVID-19 a reštart turizmu

V odvetví cestovného ruchu, kde podnikajú prevažne malí a strední podnikatelia, podľa najnovších údajov Satelitného účtu pre cestovný ruch v Slovenskej republiky (TSA) pracuje takmer 155-tisíc zamestnancov, pričom už tradične najväčší podiel predstavujú zamestnanci sektora stravovacích služieb (44%) a ubytovacích služieb (10%). Najnovšie dostupné údaje TSA hovoria o 18 786 podnikoch sektora ubytovacích a stravovacích služieb, ktoré zamestnávajú 110 700 zamestnancov, tzn. 4,3% celkovej pracovnej sily, pričom ide o počet pracovných miest prepočítaných na plnú pracovnú dobu. Odhady výpadku tržieb podľa Asociácie hotelov a reštaurácií Slovenska dosahujú 500 miliónov eur a ohrozených je 60-tisíc pracovných miest v odvetví cestovného ruchu. Vláda SR v súvislosti s reštartom odvetvia prijme opatrenia na udržanie zamestnanosti a zabezpečenie konkurenčnej schopnosti subjektov cestovného ruchu. Jedným z takýchto systémových nástrojov je príspevok na rekreáciu, ktorý Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (MDV SR) upravilo podľa aktuálnych potrieb cestovného ruchu s ohľadom na potreby všetkých dotknutých subjektov, najmä kolabujúceho podnikateľského prostredia v sektore turizmu, zamestnávateľov, zamestnancov a verejné rozpočty.

Rozvoj turistického potenciálu najmenej rozvinutých regiónov

Vláda SR vníma domáci cestovný ruch ako jeden z najvýznamnejších generátorov udržateľného rastu regiónov Slovenska a dôležitý faktor kvality života obyvateľov v najmenej rozvinutých regiónoch. Je žiaduce, aby sa tieto regióny nemuseli spoliehať na príjmy z poľnohospodárskej výroby, ale aby začali zúročovať svoj rekreačný potenciál. Podnikanie v sektore turizmu však komplikuje riziková návratnosť investícií a neustála potreba reinvestovania, ktorá pohlcuje značnú časť výnosov. Vláda SR preto podporí medzirezortnú koordináciu v otázkach investičnej pomoci a aktívneho budovania turistického imidžu regiónov prostredníctvom cielenej propagácie, odstraňovanie byrokratických prekážok inovačných rozvojových aktivít a zlepšenie dopravnej dostupnosti.

Zonácia chránených území

Vláda SR dokončí proces zonácie po vzore viacerých úspešných západoeurópskych krajín (alpský región). Zonácia sa vykonáva v gestorstve Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky. MDV SR je členom Pracovnej skupiny na zonáciu TANAPU a v súčinnosti s envirorezortom a Štátnou ochranou prírody sa bude podieľať na budovaní legislatívneho rámca pre zonáciu chránených území so zreteľom na potreby rozvoja prvkov cestovného ruchu a vytváraní predpokladov pre vykonávanie turistických aktivít bez degradácie chránených území. Z pohľadu cestovného ruchu bude potrebné doriešiť problém nerešpektovania existujúcich stredísk cestovného ruchu a nezohľadnenie rozvojových zámerov cestovného ruchu premietnutých do schválených územnoplánovacích dokumentácií, na ktoré poukázal Zväz cestovného ruchu SR už v roku 2012, keď žiadal jednoznačné podmienky

ochrany v ochranných pásmach parku a vytvorenie ekologicky funkčných priestorov, do ktorých by sa začlenili existujúce strediská cestovného ruchu a rozvojové zámery s časovou rezervou minimálne 20 rokov. Zástupcovia odvetvia cestovného ruchu žiadajú zohľadniť potreby výstavby nových turistických objektov, obnovy a prestavby chátrajúcich budov, a v neposlednom rade tiež budovania cyklistických chodníkov a infraštruktúry pre mäkké formy turizmu. Ďalej je žiaduce zohľadniť potreby cyklistov, lyžiarov, horolezcov, skalolezcov a ostatných turistov a vzhľadom na to, že budú mať prístup len na miestach vyhradených v návštevnom poriadku parku, ideálnym riešením je súbežne s prípravou zonácie novelizovať a predkladať na pripomienkovanie aj návrh návštevneho poriadku národného parku. Zástupcovia horských sídiel a cestovného ruchu navrhujú zvýšiť podiel územia na cestovný ruch zo súčasného 1% na 1,5% celkovej plochy TANAPU s prioritným využitím na turizmus, rekreáciu, šport a kúpeľníctvo.

Zníženie sadzby DPH na služby v cestovnom ruchu

Rezort dopravy pripravil návrh na zníženie sadzby dane z pridanej hodnoty na všetky služby v cestovnom ruchu. Toto opatrenie sa vzťahuje na všetky služby, ktoré majú súvis s cestovným ruchom vrátane ubytovacích a stravovacích služieb v hoteloch a penziónoch a tiež služieb cestovných kancelárií, informačných kancelárií, sprievodcovských služieb, rekreačných služieb, služieb športových zariadení, osobnej prepravy a prenájmu vozidiel, predaja cestovných lístkov, vstupeniek, suvenírov atď.

Podpora nízkokapacitných ubytovacích zariadení

Prenájom súkromných izieb v rodinných domoch s celkovou kapacitou nepresahujúcou 10 lôžok vo vidieckych turistických oblastiach Slovenska (v obciach s menej ako 5-tisíc obyvateľmi) bude podporený systémovým opatrením na báze daňových opatrení, resp. finančnej podpory z verejných rozpočtov.

Rozvoj infraštruktúry pre podnikanie v turizme

Vláda SR mieni posilniť zodpovednosť štátu za vytváranie základnej infraštruktúry pre podnikanie v cestovnom ruchu.

Tvorba komplexného produktu cestovného ruchu

Vláda SR bude podporovať rozvoj prínosov odvetvia cestovného ruchu pre národné hospodárstvo v medzinárodnom kontexte – aktívnou propagáciou a vytváraním ponuky komplexných regionálnych produktov s celoročným využitím, ktoré zvyšujú nielen konkurencieschopnosť destinácie ako celku, ale aj jednotlivých poskytovateľov služieb. Ak chce Slovensko uspieť v konkurenčnom boji turistických destinácií, je potrebné predstaviť si krajinu ako virtuálny podnik cestovného ruchu a poukazovať na jeho konkurenčné výhody (napr. výhodné dopravné vzdialenosti, výrazné ročné obdobia; členitý reliéf územia, ktorý už z cesty za dovolenkovým cieľom robí zážitok s nádhernými výhľadmi; hustá sieť kvalitne značených turistických trás, najviac hradov per capita v Európe a mnoho ďalších).

Prezentácia a propagácia Slovenska

Vláda SR zabezpečí prezentáciu Slovenska na domácom aj globálnom trhu ako atraktívnej a kongresovej destinácie.

Obnoví sa činnosť Slovenskej agentúry cestovného ruchu (SACR) po vzore celonárodnej organizácie na podporu cestovného ruchu v Rakúsku Österreich Werbung (ÖW). Rozpočet ÖW je tvorený členskými príspevkami spolkových členov Rakúskej republiky zastúpených rezortom hospodárstva a Rakúskou hospodárskou komorou v pomere 3 : 1 a z povinných príspevkov rakúskeho odvetvia cestovného ruchu (spolkové organizácie cestovného ruchu, prevádzky cestovného ruchu, destinácie cestovného ruchu a pod.). ÖW presadzuje turistickú destináciu Rakúsko a šíri v odvetví vedomosti o zmenách v dopyte a vývojové trendy.

Rozpočet SACR bude financovaný čiastočne zo štátneho rozpočtu a čiastočne z podnikateľskej sféry, ktorá z pozitívnych makroekonomických efektov cestovného ruchu priamo alebo nepriamo profituje. Finančná spoluúčasť súkromného sektora je zárukou efektívneho vynakladania verejných prostriedkov a zároveň sprostredkuje priame prepojenie SACR s odvetvím cestovného ruchu. Na stimuláciu dopytu po službách cestovného ruchu budú využité marketingové a propagačné aktivity štátu a organizácií cestovného ruchu.

SACR sa bude orientovať na mapovanie a analýzu zariadení cestovného ruchu na Slovensku, propagáciu Slovenska ako cieľovej destinácie cestovného ruchu v zahraničí, analýzu a výskum relevantných zahraničných trhov a tiež bude plniť úlohu sprostredkovateľa spätnej väzby pre podnikateľov v cestovnom ruchu so zreteľom čo najlepšieho prispôsobenia ich ponuky požiadavkám návštevníkov.

Personálne zloženie SACR bude na báze odborníkov z oblasti marketingu a public relations. SACR bude mať kontraktnú právomoc aktívne rokovať so zahraničnými touroperátormi pri uzatváraní zmlúv na medzinárodných veľtrhoch cestovného ruchu v prospech slovenských podnikateľov sektora turizmu.

Významným propagačno-informačným kanálom naďalej zostane národný portál Slovenska ako destinácie cestovného ruchu Slovakia.Travel, ktorý už od roku 2007 zvyšuje povedomie verejnosti o možnostiach rekreácie na Slovensku. Dosahuje priemernú ročnú návštevnosť 2,2 milióna návštev, v zimnom období približne 38-tisíc, v letných mesiacoch až 60-tisíc ľudí mesačne, pričom Slováci tvoria približne polovicu návštev.

Skvalitňovanie úrovne destinačného manažmentu

K 30. marcu 2020 na Slovensku pôsobilo 7 krajských a 37 oblastných organizácií cestovného ruchu. Oblastné organizácie cestovného ruchu, združujúce samosprávy s miestne príslušnými podnikateľmi, budú spolupracovať so SACR a pracovať na zlepšení úrovne destinačného manažmentu, zohľadňujúc strategické ciele a úlohy vyplývajúce zo Stratégie rozvoja udržateľného cestovného ruchu do roku 2030.

Odstraňovanie administratívnej záťaže

Jedným z cieľov politiky cestovného ruchu v aktuálnom programovom období bude odstraňovanie administratívneho zaťaženia subjektov cestovného ruchu. Napríklad vo vysoko

sezónnom odvetví cestovného ruchu vyvstáva potreba flexibilných pracovných úväzkov, no na druhej strane musia zamestnávateľia čeliť značnej administratívnej záťaži. Tento problém je jednou z prekážok rozvoja konkurenčnej schopnosti domáceho cestovného ruchu, ale zákonník práce túto otázku vôbec nerieši. MDV SR preto vypracuje komplexný návrh legislatívnych zmien na optimalizáciu sezónneho zamestnávania na báze reálnych potrieb zamestnávateľov v odvetví cestovného ruchu. Cieľom návrhu budú legislatívne úpravy, ktoré by zamestnávateľom i zamestnancom zatriaktívni sezónne zamestnávanie. Návrh vzíde z úzkej spolupráce odboru štátnej politiky cestovného ruchu so zastrešujúcou platformou profesijných združení sektora turizmu Zväzom cestovného ruchu SR a bude postavený na reálnych potrebách a požiadavkách podnikateľských subjektov sektora turizmu.

Regulačný rámec pre zdieľanú ekonomiku

Problém existencie rozdielnych podmienok pre poskytovanie služieb na trhu cestovného ruchu je potrebné riešiť stanovením regulačného rámca pre poskytovanie ubytovacích, sprievodcovských a stravovacích služieb v zdieľanej ekonomike.

Sprístupnenie cestovného ruchu marginalizovaným skupinám

Aktuálne programové obdobie bude riešiť aj problematiku inklúzie marginalizovaných skupín na poskytovaní a spotrebe služieb cestovného ruchu.

Zvyšovanie kvality služieb, ochrany a bezpečnosti turistov

Poskytovanie služieb cestovného ruchu nie je upravené všeobecne záväznými štandardmi s výnimkou technických a hygienických noriem. To znamená, že pojem kvality je chápaný v úzkej súvislosti s vybavenosťou a prevádzkovou spôsobilosťou. Zdrojom nespokojnosti klientov cestovného ruchu je však väčšinou ľudský faktor, pretože účastníci cestovného ruchu si nekupujú produkt, ale úžitok (zážitky, oddych, pohodu a príjemné naplnenie voľného času). Preto je potrebné neustále zvyšovať kvalitu služieb.

Pri plánovaní dovolenky sa účastníci cestovného ruchu viac než v minulosti riadia aspektom bezpečnosti. Slovenská republika je 22. najbezpečnejšia krajina sveta z celkového počtu 163 krajín. Spomedzi členov V4 sa najlepšie umiestnila Česká republika (na 10. mieste), Maďarsko obsadilo 20. miesto a Poľsko zaujalo 28. priečku. Z pohľadu pandémie COVID-19 Slovensko obsadilo 59. miesto zo 100 vybraných krajín sveta.

Kvalitné odborné vzdelávanie v oblasti cestovného ruchu

Vláda SR bude skvalitňovať úroveň odborného vzdelávania prepájaním škôl a zamestnávateľov pre zlepšenie praktických zručností absolventov, prepájať potreby pracovného trhu s formálnym celoživotným vzdelávacím systémom a posudzovať možnosti stratifikácie odbornej výučby v cestovnom ruchu.